

LPDISWe know
books

Oriana Fallaci

Titlu original *Lettera a un bambino mai nato*

© 1975-2015 RCS Libri S.p.A., Milan

© 2016-2017 Rizzoli Libri S.p.A./BUR Rizzoli, Milano

© 2019 Mondadori Libri S.p.A. Milano

Prima ediție Rizzoli 1975

Prima ediție BUR 1997

Prima ediție actualizată BUR Opere de Oriana Fallaci aprilie 2009

www.bur.euSite oficial Oriana Fallaci: www.orianafallaci.com.

Credit foto copertă: © iStock.com/Denis Vyalov

© 2022 by Editura Lebăda Neagră
pentru prezenta ediție în limba română

Această carte este protejată de legea dreptului de autor. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea deținătorului dreptului de autor constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legea în vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră

Iași, Str. Plopilor fără Soț, nr. 45, 700273

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**FALLACI, ORIANA**

Scrisoare pentru un copil niciodată născut / Oriana Fallaci; trad. din
lb. italiană de Nicoleta Dabija. - Iași: Lebăda Neagră, 2022.

ISBN 978-606-9623-28-2

I. Dabija, Nicoleta (trad.)

821.131.1

ORIANA FALLACI**SCRISOARE
PENTRU UN COPIL
NICIODATĂ NĂSCUT**Traducere din limba italiană
de Nicoleta Dabija**Lebăda Neagră**

Iași, 2022

1

NOAPTEA trecută am știut că ești: picătură de viață scursă din neant. Stăteam în întuneric, cu ochii larg deschiși și brusc, în acel întuneric, s-a aprins o scânteie de certitudine: da, erai acolo. Existai. Ca și cum primisem un glonț în piept. Mi-a stat inima. Și când a început iar să bată, cu bubuituri surde, bombardamente de stupoare, mi-am dat seama că mă prăbușesc într-un hău în care totul era confuz și înspăimântător. Și iată-mă acum, ferecată într-o frică ce-mi scaldă chipul, părul, gândurile. Mă pierd în ea. Încearcă să înțelegi: nu e frică de ceilalți. Nu-mi pasă mie de ceilalți. Nu e frică de Dumnezeu. Nu cred în Dumnezeu. Nu e frică de durere. Nu mă tem de durere. Mi-e frică de tine, de întâmplarea care te-a smuls din neant pentru a te agăța de pânțelele meu. N-am fost niciodată pregătită să te primesc, chiar dacă te-am așteptat îndelung. Mi-am pus mereu cumplita întrebare: dacă nu ți-ar plăcea să te naști? Dacă într-o zi mi-o vei reproșa strigând:

— Cine ți-a cerut să mă aduci pe lume, de ce m-ai adus aici, de ce?

Viața e atât de extenuantă, copile! E un război ce se repetă zi de zi, iar momentele de bucurie sunt mici paranteze plătite cu un preț nemilos. Cum pot să aflui dacă n-ar fi mai bine să scap de tine, cum pot intui dacă nu vrei să te întorci în tăcere? Nici să-mi vorbești nu poți. Firimitura ta de viață e doar un nod de celule ce abia încep să se formeze. Poate nu e nici măcar viață, ci posibilitate de viață. Și totuși, ce n-aș da să mă poți ajuta cu un semn, cu un indiciu! Mama susține că eu i-am dat, de asta m-a adus pe lume.

Mama mea, vezi, nu mă voia. Am apărut din greșală, într-o clipă de neatenție. Ca să nu mă nasc, în fiecare seară dizolva un praf în apă. Pe urmă, îl bea, plângând. A băut până în seara în care m-am mișcat în pânțele ei și i-am dat un picior, să nu mă lepede. Tocmai își ducea paharul la gură. Imediat l-a îndepărtat, vărsându-i pe jos conținutul. După câteva luni, mă lăfăiam victorioasă la soare și nu știu dacă asta a fost bine sau rău. Când sunt fericită, mă gândesc că a fost bine, când sunt nefericită, mă gândesc că a fost rău. Totuși, până și când sunt nefericită cred că nu mi-ar fi plăcut să nu mă fi născut, pentru că nimic nu este mai rău decât nimicul. Eu, repet, nu mă tem de durere. Ea se naște odată cu noi, crește cu noi și ne obișnuim cu ea cum te obișnuiești cu faptul că ai două mâini și două picioare. De altfel, nu mi-e frică nici de moarte, pentru că dacă cineva moare, înseamnă că s-a născut,

a ieșit din neant. Mi-e frică de neant, de neînțelegere, adică de a nu fi existat vreodată, fie și din întâmplare, fie și din greșală, fie și din nebagare de seamă. Multe femei se întreabă: de ce să aduc un copil pe lume? Să-i fie foame, să-i fie frig, să ajungă să fie trădat și jignit, să moară în război sau de cine știe ce boală? Și își refuză speranța că foamea îi va fi săturată, că frigul îi va fi încălzit, că fidelitatea și respectul îi vor fi prieteni, că va trăi mult, fără a cunoaște bolile și războiul. Poate ele au dreptate. Dar nimicul este de preferat suferinței? Eu, chiar și în momentele de răgaz, în care plâng pentru eșecurile mele, pentru deziluziile mele, pentru chinurile mele, conchid că a suferi e preferabil nimicului. Și, dacă extind asta la viață, la dilema nașterii ori non-nașterii, sfârșesc prin a exclama că a te naște e mai bine decât a nu te naște. Cu toate astea, e normal să-ți impun un astfel de raționament? Nu-i ca și cum te-aș aduce pe lume pentru mine și gata? Nu mă interesează să te aduc pe lume pentru mine și gata. Cu atât mai mult cu cât n-am deloc nevoie de tine.

NU MI-AI tras picioare în burtă, nu ai ripostat. Dar cum s-o fi făcut? Exiști de atât de puțin timp încât, dacă i-aș cere medicului confirmarea acestui fapt, ar râde de mine. Însă am decis pentru tine: te vei naște. Am decis după ce te-am văzut în fotografie. Nu era chiar fotografia ta, evident, ci a unui embrion oarecare, de trei săptămâni, publicată într-un ziar împreună cu un reportaj despre formarea vieții. Și, în timp ce o priveam, mi-a dispărut teama, la fel de repede cum venise. Păreai o floare misterioasă, o orhidee transparentă. Sus se vedea un fel de cap cu două protuberanțe, care vor deveni creierul tău. Mai jos, un soi de cavitate, care va deveni gura ta. La trei săptămâni ești aproape invizibil, se explică în comentariu. Doi milimetri și jumătate. Și totuși, crește în tine o idee de ochi, de ceva ce seamănă cu o coloană vertebrală, cu un sistem nervos, cu un stomac, cu un ficat, cu intestine, cu plămâni. Inima ta e deja formată și e mare. Proporțional, de nouă ori mai mare decât a mea. Pompează sânge și bate regulat din a optsprezecea zi. Cum aș putea să te dau afară? Ce contează dacă ai ieșit din întâmplare ori din greșeală, lumea în care trăim n-a ieșit și ea din întâmplare ori din greșeală? Unii susțin că la început nu era nimic în

afară de o liniște adâncă, o mare tăcere nemișcată, apoi s-a ivit o scânteie, o explozie și ceea ce nu era a fost. Exploziei i-au urmat curând alte explozii, tot mai neașteptate, mai prostești, mai indiferente la consecințe. Și printre consecințe a înmugurit o celulă, și ea din întâmplare, poate din greșeală, ce imediat s-a multiplicat în milioane, în miliarde, până s-au născut copacii, peștii, și oamenii. Crezi că cineva ar fi intrat într-o dilemă înainte de explozie sau înaintea celulei? Crezi că s-ar fi întrebat dacă o să-i placă ori ba? Crezi că s-ar fi îngrijit de foamea sa, de frigul său, de nefericirea sa? Exclus. Chiar dacă acel cineva ar fi existat, de exemplu, un Dumnezeu comparabil cu începutul începutului, dincolo de timp și spațiu, mă tem că nu l-ar fi preocupat binele și răul. Totul se întâmplă fiindcă putea să se întâmple, deci trebuia să se întâmple, conform unei voințe supreme și singura legitimă. Și același lucru e valabil și pentru tine. Îmi asum responsabilitatea alegerii.

Și mi-o asum fără egoism, copile. Să te aduc pe lume, îți jur, nu mă amuză. Nu mă văd umblând pe stradă cu burta umflată, nu mă văd alăptându-te și spălându-te și învățându-te să vorbești. Sunt o femeie care muncește, am atâtea alte angajamente, curiozități. Ți-am spus deja că n-am nevoie de tine. Totuși, te voi purta mai departe, fie că-ți place sau nu. Îți voi impune oricum acea voință supremă care mi-a fost impusă și mie, și părinților mei, bunicilor mei, bunicilor bunicilor mei, până la prima

ființă umană născută din ființă umană, fie că i-a plăcut, fie că nu. Probabil, dacă lui sau ei i s-ar fi dat posibilitatea să aleagă, s-ar fi înfricoșat și ar fi răspuns: „Nu, nu vreau să mă nasc”. Dar nimeni nu i-a cerut o părere, și așa s-a născut, a trăit și a murit, după ce a născut o altă ființă umană, pe care n-a întrebat-o nimeni ce alege, și ea va face la fel, de milioane de ani până la noi, și, de fiecare dată, la mijloc a fost o voință supremă, fără de care n-am exista. Curaj, copile! Tu crezi că sămânța copacului n-are nevoie de curaj când străpunge pământul și încolțește? O adiere de vânt e de-ajuns să o risipească, lăbuța unui șoricel, să o strivească. Totuși, ea încolțește, rezistă și crește împrăștiind alte semințe. Și astfel, se face o pădure. Dacă într-o zi vei țipa la mine:

— De ce m-ai adus pe lume, de ce?

Eu îți voi răspunde:

— Am făcut ceea ce fac și au făcut arborii, cu milioane și milioane de ani înaintea mea, și credeam că fac bine.

Important e să nu mă răzgândesc, amintindu-mi că ființele umane nu sunt arbori, că suferința unei ființe umane este de mii de ori mai mare decât suferința unui arbore, întrucât e conștientă că niciunul dintre noi nu are privilegiul să devină pădure și că nu toate semințele de arbori nasc arbori, de cele mai multe ori se pierd... O asemenea răzgândire e posibilă, copile, logica

noastră e plină de contradicții. Abia ce susții ceva și întrevezi contrariul. Cel puțin îți dai seama că opusul e la fel de valabil precum afirmația dinainte. Raționamentul meu de azi poate fi dat peste cap așa, pocnind din degete. De fapt, iată, deja mă simt confuză, dezorientată. Probabil fiindcă nu mă pot încrede în nimeni în afară de tine. Sunt o femeie care a decis să trăiască singură. Tatăl tău nu locuiește cu mine. Și nu regret, deși, câteodată, mai caut cu privirea ușa pe care a ieșit, cu pasul lui hotărât, fără ca eu să-l opresc, ca și cum n-am mai fi avut nimic să ne spunem.

3

TE-AM DUS la doctor. Mai mult decât pentru confirmare, aveam nevoie de niște sfaturi. Drept răspuns, a scuturat din cap, zicând că sunt nerăbdătoare, că nu se poate pronunța încă, să mai trec peste cincisprezece zile, dar să fiu pregătită să aflu că ești un produs al închipuirii mele. Am să vin doar ca să-i demonstrez cât de prost este. Toată știința lui nu valorează cât intuiția mea și cum să înțeleagă un bărbat o femeie care susține, înainte de vreme, că așteaptă un copil? Un bărbat

nu rămâne însărcinat și, apropo, zi-mi tu, e un avantaj sau o limitare? Până ieri mi se părea un avantaj, ba chiar un privilegiu. Azi îmi pare o limitare, ba chiar un cusur. E ceva glorios să închizi înăuntrul corpului tău o altă viață, să te știi doi în loc de unu. În unele momente, te cuprinde într-adevăr sentimentul de triumf și, în serenitatea care-l însoțește, nu-ți pasă de nimic, nici de durerea fizică pe care o vei avea de înfruntat, nici de munca pe care va trebui să o sacrifici, nici de libertatea pe care o vei pierde. Vei fi băiat sau fată?

Aș vrea să fi fată. Aș vrea să încerci și tu într-o zi ceea ce trăiesc eu: nu sunt deloc de acord cu mama. Ea consideră că să te naști femeie e o nenorocire. Mama, când este foarte nefericită, se plânge:

— Vai, dacă m-aș fi născut bărbat!

Știu. Lumea noastră este o lume creată de bărbați pentru bărbați, dictatura lor e atât de veche, încât se extinde până la limbaj. Se zice „om” pentru bărbat și femeie, se zice „copil” pentru băiat și fată, se zice „fiu” pentru fiu și fiică, se zice „omucid” pentru asasinarea unui bărbat și a unei femei. În legendele inventate de bărbați pentru a explica viața, prima ființă n-a fost femeie, ci un bărbat pe nume Adam. Eva vine apoi, ca să-l distreze și să-l bage-n belele. În picturile ce împodobesc bisericile, Dumnezeu este un bătrân cu barbă albă, niciodată o bătrână cu părul alb. Și toți eroii lor sunt bărbați: de la Prometeu, care a inventat focul,

la Icar, care a încercat să zboare, și până la Isus, pe care l-au declarat Fiul Tatălui și Sfântului Duh, de parcă femeia care l-a născut ar fi fost o clocitoare sau o doică. Și totuși, poate chiar din motivul acesta, să fii femeie e atât de fascinant. E o aventură care cere un oarece curaj, o provocare de care nu te plictisești niciodată. Vei avea atâtea lucruri de făcut dacă vei fi femeie! Pentru început, va trebui să te zbați să susții că, dacă ar exista Dumnezeu, ar putea fi și o bătrână cu părul alb sau o fată frumoasă. Apoi, va trebui să te zbați să explici că păcatul nu s-a născut în ziua în care Eva a cules mărul, ci în ziua aceea s-a născut o virtute splendidă, numită nesupunere. În sfârșit, va trebui să te zbați să demonstrezi că în corpul tău fin, rotunjour există o inteligență care cere ascultare. A fi mamă nu este o meserie. Nici măcar o datorie. E doar un drept printre alte drepturi. Vei obosi tare tot repetând-o. Și adesea, aproape mereu, vei pierde. Dar nu trebuie să te descurajezi. Să te lupți e mult mai frumos decât să învingi, călătoria e mai distractivă decât destinația: când ai ajuns ori ai învins, simți un mare gol. Da, sper că vei fi fată! Nu te supăra pe mine dacă te numesc „copil”. Și mai sper că nu vei spune vreodată ceea ce spune mama mea. Eu n-am spus-o niciodată.